

LYSTFISKER

SØNDERJYSK SPORTSFISKERFORENING

Sønderjysk
SportsfiskerForening

73

www.sydfisk.dk

OTTO CHRESTENSEN

entreprenør

Stensbækvej 16, Arnum, 6510 Gram
Tlf. nr. 74826490

www.ottochrestensen.dk

GAMMELBRO CAMPING

Ferie i Sønderjylland

BOOK NU

WWW.GAMMELBRO.DK

+45 74 58 41 70

LYSTFISKER

SØNDERJYSK SPORTSFISKERFORENING

Nr. 73 · 19. årgang Februar 2024

Udgives 4 gange årligt:
Medio februar, maj, august og november.

Redaktion

Lars Ø. Jensen 30 96 96 47
Mail: loejart@gmail.com

Foreningens bestyrelse

Preben Nielsen 30 85 11 01

Kaj Olesen 74 52 81 53
29 70 81 53

Niels N. Petersen 24 61 19 29

Peter Krüger 74 53 39 43
21 20 16 12

Michael Røge 60 48 96 62

Lars Røge 25 36 71 51

Rasmus Schou 30 96 30 65

Erik Tveskov 30 28 16 73

Aage Hertzum 29 92 16 88

Michael Jensen 53 58 91 18

Forside

Vinterblank overspringer.

Billede

Lars Østergaard Jensen

FORMANDEN HAR ORDET

I samarbejdsudvalget for Ribe Å System er der lavet et nyt projekt-oplæg: Gels Å projektoplæg, der omhandler det, som vi drømmer om – et frit løbende vandløb fyldt med mange insekter, masser af de gode vandplanter og med sunde bestande af fisk og fugle. Vi skaber kontinuitet og biodiversitet ved at erstatte unaturlige og stejle stenstryg med brede og lavvandede grus-stryg. I Gels Å, mellem Bevtoft og Gelsbro Dambrug, blev der lavet 15 kunstige reguleringsstyrte (betonstyrte) i perioden 1945-1965. De blev i 1995-1996 erstattet med en række naturligt stejle stenstryg (se et eksempel: <https://youtu.be/g1U3dCmKO0o>). Disse stejle stenstryg er svære at passere for unge individer af alle fiskearter, og så kan de helt forhindre, at en art som snæblen kan bevæge sig opstrøms mod de gode gydeområder.

Handlingsplanen forventes behandlet på næste møde i udvalget. Der skal herefter laves en prioritering af hvilke stryg, der skal udføres først og skaffes midler til udførelse, men meget mere om dette i løbet af foråret. Gels Å med de mange uudnyttede opstemningsstryg er oplagte steder at gå i gang, men også flere steder i Gram Å og Nørre Å.

Husk

- Generalforsamling den 20. marts 2024 i Gram klubhus. Kom og deltag. Det er ikke farligt og du har mulighed for at give din holdning tilkendende og bidrage til foreningens fremover.
- Sønderjysk Sportsfiskerforening starter den nye sæson med premieredagen i Hoptrup Å søndag den 3. marts 2024. Da går det igen løs, og der er gode chancer for at få en fisk på krogen. Vi starter med morgenkaffe kl. 8.00 i Modelflyverklubbens klubhus, der er åbent til kl. 12.00.
- Der er åbent for medlemsfiskeri i Dyring Kær Put and Take indtil udgangen af februar 2024. Fra 1. marts 2024 åbnes for kortsalg igen. Læs mere på vores hjemmeside om aktiviteter i vores 3 klublokaler.
- Laksefiskeriet åbner den 16. april 2024. Der er kaffe på kanden og rundstykker i klubhuset i Gram fra kl. 7.00.

Knæk og Bræk

Preben Nielsen, Formand

Gengivelse tilladt med kildeangivelse

SPAR

HOPTRUP

Hoptrup Hovedgade 53
6100 Haderslev
Tlf. 74 57 52 04

SPORTSPRÆMIER · BRANDVÆSEN GAVER · GAVEARTIKLER · GRAVERING

WARNCKE SPORTSPRÆMIER

v/Gunnar Toft

Aarøundvej 60 · 6100 Haderslev · Tlf 74 52 27 14 · Fax 74 53 27 18

info@warnckesport.dk · www.warnckesport.dk

STYDINGVVS

Kvalitet og tryghed!
Tingvejen 30N, 6500 Vojens

Tlf: 74 50 73 07

www.stydingvvs.dk

vvscomfort

... dit lokale bad- og energicenter

Åbningstider i Bad og Energiudstillingen:
mandag - torsdag.... 13.00 til 16.00
fredag..... 8.00 til 12.00
Eller efter aftale.

EDC GROSØL

Rådhuscentret 2 · 6500 Vojens
Tlf.: 74 54 24 84 · E-mail: 609@edc.dk

GENERALFORSAMLING 2024

I SØNDERJYSK SPORTSFISKERFORENING

Onsdag den 20. marts kl. 19.30 i Æ' Fiskehus, Råstedhøjvej 10 i Gram

DAGSORDEN

1. Valg af dirigent
2. Formandens beretning
3. Aflæggelse af årsregnskab
4. Fastsættelse af kontingent for 2025
5. Uddeling af præmier
6. Valg af formand – kun i ulige år
7. Valg af bestyrelsesmedlemmer
8. Valg af bestyrelsessuppleanter
9. Valg af revisorer
10. Valg af revisorsuppleant
11. Indkomne forslag
12. Eventuelt

Generalforsamlingen kan under punkt 12 ikke træffe beslutninger eller holde bindende afstemninger. Der kan rettes henstillinger til bestyrelsen, fremsættes ønsker, afgives meldinger og debatteres.

PÅ VALG ER

u. pkt. 6.	formand	Preben Nielsen	Ikke på valg.
u. pkt. 7.	best. medlem	Erik Tveskov	Ikke på valg.
	best. medlem	Kaj Olesen	På valg. Vælges for 1 år.
	best. medlem	Michael Røge	På valg. Modtager genvalg.
	best. medlem	Lars Røge	På valg. Modtager genvalg.
	best. medlem	Michael Jensen	På valg. Modtager genvalg.
	best. medlem	Rasmus Jørgen Schou	Ikke på valg.
	best. medlem	Åge Hertzum	Ikke på valg.
	best. medlem	Niels N. Petersen	Ikke på valg.
u. pkt. 8	best. suppleant	Tim Bonde Larsen	På valg. Modtager genvalg.
	best. suppleant	Peter Krüger	På valg.
u. pkt. 9	revisor	Benny Callesen	På valg. Modtager genvalg.
	revisor	Holger Juhl-Hansen	Ikke på valg.
u. pkt. 10	revisor suppl.	Preben Kristensen	På valg. Modtager genvalg.

Med venlig hilsen
Bestyrelsen

Sæsonpremiere i Hoptrup Å og Slivsø

Af Preben Nielsen

Sønderjysk Sportsfiskerforening starter den nye sæson med premieredagen i Hoptrup Å søndag den 3. marts 2024. Der går det igen løs for medlemmer af Sønderjysk Sportsfiskerforening, og der er gode chancer for at få en regnbueørred på krogen, men der kan også være blanke havørreder eller en stor gedde i Slivsø. Der kan fiskes med orm, blink eller spinner. Vi starter med morgenkaffe kl. 8.00 i Modelflyverklubbens klubhus, som foreningen igen i år har fået lov at låne. Her går snakken ofte lystigt indtil solen står op og fiskeriet kan starte. Der er åbent i klubhuset indtil kl. 12.00.

Fole Bæk

Af Preben Nielsen

Fole Bæk projektet er lavet færdig med gydegrys sidst i december 2023. I forbindelse med, at diget opstrøms for Fole er øget i højde, for at forsøge at forhindre oversvømmelse af Fole by, har Sønderjysk Sportsfiskerforening i samarbejde med Haderslev Kommune og frivillige fra Fole by lagt nye rør i diget, så opgangsfisk nu har bedre mulighed kunne passere gennem rørunderføringen.

De nye rør er lagt med et mindre fald, og det har derfor været nødvendigt at lægge nogle store sten og gydegrys ud for at hæve vandløbsbunden og lave et nyt fald over en forholdsvis lang strækning. Det er nu udført, og det ser rigtig fint ud. Også stor tak herfra til lodsejeren, da det hele er udført i hans have/park omkring huset.

Pukkellaks fanget i Ribe Å vandsystem

Af Lars Østergaard Jensen

Pukkellaksen hører ikke naturligt hjemme i Danmark, men den er dukket op i danske vandløb og farvande de senere år. DTU Aqua følger udviklingen i forekomsten af pukkellaks i danske vande. I 2023 forventer man stor forekomst af pukkellaks i elvene i vores naboland Norge og der vil også kunne ske en øget indvandring til danske vandløb.

DTU Aqua fortæller, at der i 2023 er indrapporteret lystfiskerfangster af pukkellaks i to vandløb. Der er fanget en pukkellaks i Voer Å og tre pukkellaks i Ribe Å vandsystem. I årene 2017, 2019, 2021 og 2023 blev der fanget pukkellaks i danske vandløb og farvande. Årsagen til at det netop er ulige år, at der fanges pukkellaks, er at den dominerende stamme af pukkellaks i norden, er pukkellaks, der kun trækker ind for at gyde i ulige årstal.

I Norge trækker hundredtusindvis af pukkellaks ind i elvene

I 2023 var der stor indvandring af pukkellaks til norske elve. Ved elvene anvender man fælder og andre redskaber for at stoppe indvandringen af pukkellaks og i forbindelse med dette bekæmpelsesarbejde blev der fanget mere end 240.

Fangsten af pukkellaks i norske elve er steget markant siden 2017 og i 2021

var fangsten på 150.000 pukkellaks. Det er især elvene i Finmarken som er særlig hårdt ramt af indtrækkende pukkellaks.

I Danmark har mængden af pukkellaks på ingen måde været på et niveau, som man oplever i Norge men udviklingen følges nøje. På den baggrund opfordrer DTU Aqua til, at man indrapporterer om fangst af pukkellaks i danske vandløb og farvande.

Må man fange og hjemtage pukkellaks?

I Danmark er der ikke mindstemål eller fredningstid på pukkellaks. Den må derfor fanges og hjemtages uanset størrelsen. Det samme gælder for regnbueørred, som også er en stillehavsart, der ikke er naturligt hjemmehørende i danske vandløb og farvande.

Torben Hansen med farvet pukkellaks fanget 2017 i Brede Å ved Løgumkloster.

DTU Aqua vil gerne have oplysninger, hvis du har fanget pukkellaks i Danmark i 2023. Oplysninger om pukkellaks er vigtige i overvågningen af denne arts forekomst i danske vandløb og farvande. Oplysningerne kan sendes på mail til DTU Aqua eller du kan udfylde denne formular: [formular til fangst af pukkellaks i 2023](#)

Historier og erindringer fra 100 foreningsture til Barsø

Af Lene Lorenzen

Da redaktøren kontaktede mig om den kommende deadline for det blad, som du nu sidder og læser, tænkte jeg »Ork, jeg har god tid«, men her blev jeg alligevel fanget i et net af gamle, gode og sjove historier – så pludselig måtte den skrappe redaktør ringe og rykke mig.

Anledningen til dette skriv er foreningens kommende tur til Barsø. Denne gang bliver det for 100. gang. Noget af en bedrift, når man ser, hvordan andre foreninger kæmper med opbakningen til deres arrangementer. Turene startede oprindeligt først i 1970'erne som en endagstur. Energikrisen gjorde, at man ikke måtte køre bil om søndagen. Derfor blev der lejet en bus, som naturligvis skulle fyldes op. Således var turtraditionen grundlagt med de første cirka 15 deltagere inklusive Bent Christensen, Preben Kristensen og Palle Hansen som turansvarlige.

Flere medlemmer udtrykte senere ønske om også at afprøve aften- og morgenfiskeriet. Derfor blev der snakket meget om muligheden for at leje spejderhytten. Man var i første omgang ikke tidligt nok ude med bookingen, så weekendturen blev først en realitet i foråret 1974.

Om denne tur blev der bagefter skrevet om i den lokale avis: **»Vellykket fisketur – Haderslev og Omegns Sportsfiskerforening på Barsø Kursisterne på Haderslev og Omegns Sportsfiskerforenings vinterkursus har holdt sæsonafslutning. Det foregik med en fisketur i et par dage til Barsø, hvor omkring 30 deltog. Foreningen havde lånt Sct. Georgs Gildets hytte på øen. Blandt deltagerne var fire bestyrelsesmedlemmer fra HOS. Bestyrelsesmedlem Bent Christensen og junior-formanden Palle Hansen stod for turens**

arrangement bistået af tre øvrige bestyrelsesmedlemmer. Det var en vellykket tur, hvor der blev fisket næsten uden pause. Der blev fanget fire havørreder, adskillige hornfisk og utallige torsk. Turen var en stor succes, og foreningen regner med rekord tilmelding til næste års 'vinterkursus'«.

Avisen havde ret i, at turen blev en succes. I 1978 var der 42 tilmeldte, dog fordelt over hele weekenden. En stor del af æren tilfalder Bent Christensen, som de første 20 år var turlleder. Tak for det.

Igennem tiden er en del traditioner kommet og gået. Men helt fast er, at præmien for største fisk er et tinbæger med indgraveret dato. Derudover har turen sin egen pokal, der tildeles den, som på de 2 årlige ture har fanget den største ørred.

En fast tradition er også, at der serveres medister. Det blev et større regnestykke; Der har gennem tiden deltaget 1.953 personer. Frisk luft giver god appetit, og da vi samtidig ikke vil gå sultne i seng, bestilles der ca. 400 gram pr. person pr. tur. Det er løbet op i knap 800 kilo medister. Og når man så ved, at 400 gram svarer til 42 centimeter, kommer man frem til 821 meter. Det er da en slat. Lidt over 2 omgange på et atletikstadion.

Til jubilæumsturen nummer 75 udgav jeg en jubilæumsmappe, hvori man blandt andet kan læse nogle anekdoter og fortællinger. Her kom det – under en samtale med Bent Christensen – blandt andet frem, at det faktisk er

lidt heldigt, at turen stadig eksisterer, da deltagerne på den 2. tur kom i konflikt med husets tidligere ejere. Da hytten altid har været meget velventileret på 1. sal (den er piv utæt), dyner og soveposer ikke var af samme kvalitet som i dag, havde snarrådige deltagere medbragt en elvarmeovn hjemmefra. Med hjælp fra en el-kyndig blev der monteret en *»ikke helt efter reglerne«* el-prop i et loftudtag og skruet op på *»så vi kan holde varmen i nat«*. Hvad man havde glemt at medregne var, at der desværre søndag formiddag kom uventet besøg fra brandmyndighederne. Da disse mennesker var på øen for at udføre deres job, havde de ikke helt den samme forståelse for varmebehovet og gav derfor husets ejer en advarsel.

En af de mest mindeværdige fisk, der er fanget på turen, tænker jeg Thorkild Sørensen tager æren for. (Altså han er jo den med både flest ture og vundne bægere, så chancen for at det blev en af hans fisk er stor). På tur nr. 35 i foråret 1991 kom Thorkild lidt senere over til øen end mange af de andre ivrige fiskere. Det skulle dog ikke tage ham lang tid både at indhente og overhale, hvad der ellers var fanget. Ikke så langt

fra hytten fik han i 5. eller 6. kast et voldsomt hug helt ude i sit kast. Fisken gik af vandet flere gange, hvilket tiltrak andres opmærksomhed, så inden længe stod vi en flok inde på stranden og betragtede en professionel udtrætte en fisk af dimensioner. Netningen gik ikke uden dramatik, så Thorkild fik hjælp, da fisken satte sig fast i en tangbusk og skulle hjælpes ind over netrammen. Flere gange smuttede fisken, og manden bag nettet måtte bukke sig, for ikke at blive fanget af linen. Endelig kom fisken i nettet og alle trak vejret igen. Hvilken fisk! Den smukkeste havørred på 72 centimeter og 5.380 gram.

Vi har dog også haft et par oplevelser, man har kunne være foruden. På en af vores ture var der stormflod. Et fænomen, som DMI ikke varslede på samme måde som i dag. Sjovt var det på øen,

da færgelejet var væk og håbet om ikke at kunne komme hjem voksede, da vandet stod tæt op mod hytten. Men desværre kostede det et par biler, der stod på fastlandet ved færgelejet.

Corona har også fået lov at spænde ben en enkelt gang, da det ikke var tilladt at samles inden døre. Her havde en flok af de inkarnerede deltagere dog sat hinanden i stævne på øens vestside, hvor vi plejer at grille sammen om fredagen.

Således burde turen nummer 100 have været sidste efterår, men nu kan vi stadig glædes og se frem til en fantastisk weekend 26.-28 april 2024 til tur nummer 100.

PS: Hvordan jeg ved, hvor mange centimeter 400 gram medister er? Tja, det undrer nok ikke dem, som der kender mig. Mange hilsner fra turlederen.

Kontingentsatser 2024

Som det fremgår af nedenstående har Sønderjysk Sportsfiskerforening følgende kontingenttyper. Det betyder, at alle nuværende medlemmer fortsætter på deres nuværende kontingenttype. Hvis der er medlemmer som ønsker at ændre deres kontingenttype, skal de sende en mail til: preben.n@stofanet.dk med oplysning om deres nuværende kontingenttype og hvilken type, som de vil ændre til eller ringe på 30851101.

Priser på kontingent 2024

Junior	Ikke fyldt 18 år	Kr. 250,00
Ungdom	18 til 25 år	Kr. 550,00
Senior	26 år og op	Kr. 750,00
Familie 2	En senior og alle hjemmeboende børn under 18 år på adressen	Kr. 850,00
Familie 1	Alle hjemmeboende på adressen	Kr. 1.000,00
Passiv A	Kun foreningsblad – intet fiskeri	Kr. 120,00
Passiv B	Medlem af DSF, foreningsblad samt Put & Take	Kr. 500,00

JUBILÆUMSTUR

BARSTUR

Tur nr. 100 | 26.-28. april 2024

Kom og vær med i kampen om det meget eftertragtede bæger, præmier, æren, håneretten med mere.

Vi bor i den tidligere spejderhytte omkring 50 meter fra færgelejet. I løbet af weekenden får alle to mindre opgaver, som for eksempel madlavning, opvask eller lave kaffe. Derudover er der frit slag for, hvad man ønsker at bruge tiden til. Øen er cirka 6 kilometer i omkreds, så der er masser af fiskepladser inden for kort rækkevidde.

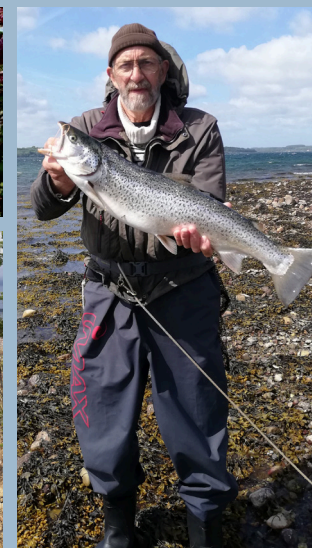
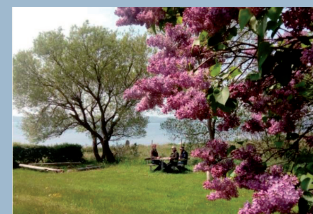
Hytten har to store og to mindre sovesale, et stort industrikøkken og toiletbygning.

Turens pris kr. 500,00 er inkl. færgebillet, overnatning samt lækker mad fra fredag til søndag middag. Hvis der er ledige pladser, vil det være muligt at medtage én gæst. Prisen for gæster er kr. 600,00.

Tilmelding og betaling på MobilePay til turlederen Lene på tlf. 29 42 78 77. Husk navn eller netbankbetaling, senest fredag den 19. april.

Det er SÅ hyggeligt.

Er du i tvivl om noget, er du velkommen til at kontakte turlederen.

Fængslende Anholt

Af Lars Østergaard Jensen

Fyrtårnet ude på øst-spidsen af Anholt fotograferet 8 kilometer oppe fra Nordbjerg. Fotoet er taget med en kraftig tele og siden beskåret og forstørret op. Læg mærke til de to mennesker under de formidable klitter.

Første halvleg af fiskesæsonen 2023 var for mit vedkommende en blandet oplevelse. På den normale kystplads blev det kun til et par blankfisk lige over målet i februar, og allerede i april og maj var tangplanter og ålegræs smurt ind i slimede alger, og man spejdede langt efter tanglopper og kutlinger på det lave og nogle steder mørkebrune vand. Jeg satte derfor min lid til åerne, men så indfandt tørken og troppevarmen sig. Et par sommerture til Gels Å, Kongeåen og Kolding Å var ikke meget at skrive hjem om. Men så lagde jeg en plan for en uges fiskeferie i starten af september.

26 år forinden havde jeg nemlig en weekend besøgt Anholt – øen midt ude i Kattegat mellem Djursland og Sverige. Jeg huskede det klare vand langs øen og den unikke natur. Fra havnemolen fangede jeg dengang på ingen tid en håndfuld fine isinger samt en lille glashvarre, som man næsten kunne se tværs igennem. Et par timers fiskeri på vestkysten havde dengang givet nogle blanke, men små havørreder.

Fra tanke til handling var ikke langt. Færebilletterne blev bestilt (er et krav) og jeg fik en god ven til at køre mig til Grenå, da det ellers ville være svært at nå dagens eneste afgang klokken 12 fra Grenå med offentlig transport på grund af sporarbejde mellem Vejle og Skanderborg (hvor der skulle skiftes til togbus). I Århus gik turen med letbanen til stationen i Grenå og herfra er der 3 kilometer ud til færehavnen!

Klokken 12 startede eventyret og den 3 timer lange sejltur ud til Anholt, der ligger 44 kilometer fra Grenå og 47 kilometer fra Sverige. Omkring halvvejs sejler man forbi den imponerende store havmøllepark og lidt efter lidt dukker Anholt op over horisonten. Omkring indsejlingen til den lille havn var vandet et kvart århundrede senere stadig klart – herude i Kattegat er der jo langt til nærmeste gyllemarker!

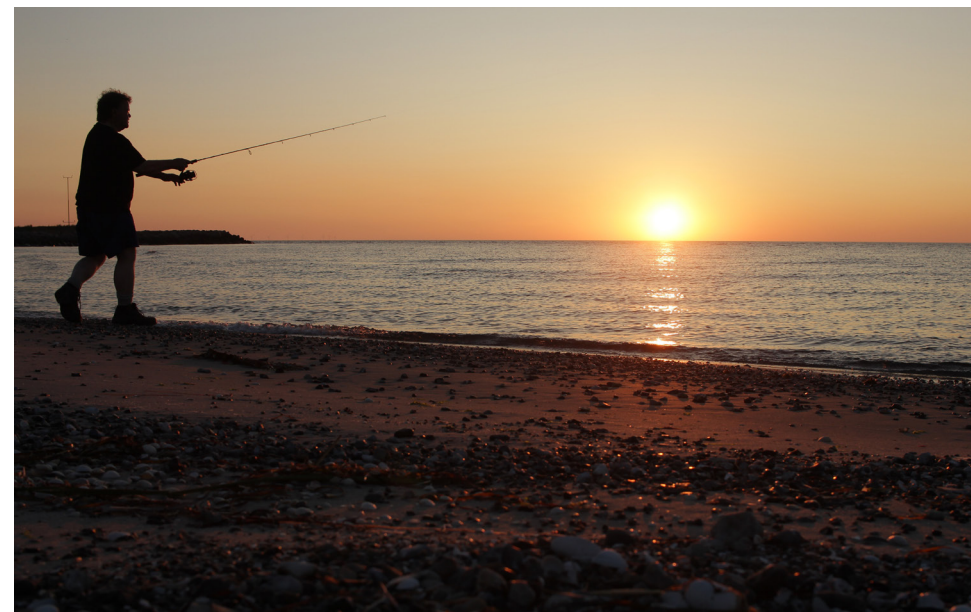
Fra havnen ventede en lille kilometer lang gåtur med rygsæk hen til den hyggelige campingplads, hvor ejeren Jens tog imod med nøglen til en af de fire små hytter. Jeg opdagede hurtigt, at han var ivrig fluefisker med fluebindeværktøj inde bag i receptionen.

Beskrivelse af havørredpladserne og fiskeriet

Hjemmefra havde jeg på Google Map studeret den 22 kilometer lange kystlinje og set, at der fra øens sydvestlige

hjørne med den 47 meter høje Sønderbjerg løb et smalt og cirka 3 kilometer langt stenrev helt inde og parallelt med kysten. Dette bælte var mellem 30 til 100 meter bredt. Det andet stenrev, der skulle prøves i løbet af ugen, nås efter en 5 til 6 kilometer lang travetur fra campingpladsen og ud til fyrtårnet på øens øst-spids. Og da man også kan affiske en stor del af dette bælte næsten direkte fra land – ja, så havde jeg ladet de tunge waders blive hjemme og medtaget en firedelet 7 fod kort og let spinnestang for at holde vægten nede på rygsækken – og det viste sig da også, at jeg snildt kunne dække stenbælterne iført vandre- eller badesko.

Desværre var vandstanden denne uge under normalt og desværre faldende. Men den første dag riflede en let brise overfladen og snart kom 5-6 ørreder i lømmelalderen op for at hilse kort på. Desuden gik lige så mange fri ud over en mange følgerere, der tydeligt

Aftenfiskeri over lavt vand med sandbund efter fjæsing.

sås jage blinket uden at hugge. Tilsyneladende er snitlængden på øens havørreder nu engang mindre, og forklaringen er måske, at det drejer sig om vestsvenske havørreder, der som bekendt er af mindre format end jyske og østsvenske artsfæller. Men selvfølgelig trækker der også større havørreder omkring øen som den, Jens nogle dage forinden havde fanget med fluestangen på strækningen.

Langs Nordeuropas største ørken

Den ene dag blev afsat til den 9 kilometer lange gåtur fra campingpladsen ud til fyrtårnet på østspidsen af øen. Vejret var varmt, så jeg lod vandreskoene blive og trak i stedet badesko på – hvilket viste sig ikke at være nogen god idé, idet de gik itu på hjemturen. Men turen bød på fantastiske natur langs den brede

sandstrand og under de op til næsten 25 meter høje klitter, som man bør prøve at kravle op på – og nyde den formidable udsigt over Anholts største attraktion, den mægtige »Ørken«.

Desværre kom jeg – efter tre timers vandring og affiskning af de smalle renner med sten nær land – ikke op i det 47 meter høje fyrtårn. Fra Fyrtårnets fundament har dog en fin udsigt ud over Totten og Øster revet, der strækker sig mange kilometer ud i Kattegat. Her findes en stor bestand af spættede sæler og en del af de større gråsæler. Totten og Østerrev er naturreservat med adgang forbudt.

Vandstanden var denne gang igen lav og da der var masser af sol, mærkede jeg ingen fisk den eftermiddag bortset fra en par små hornfisk. Men næste gang skal der da gøres et forsøg med aften- og natfiskeri for at se, om der

Øverst til venstre ses den nordlige mole og man aner stenrevet foran. I bugten mellem molen og den først bølgebryder kunne man næsten fange fjæsinger på samleband.

Fjæsingen har indtaget kamppositur med sine giftige pigge i rygfinnen og gællelæg.

Mindre fjæsing med smukke farver overlister på 10 grams blink, men flue fungerer også fint på det lave vand.

da ikke trækker fisk længere ude i ly af mørket.

På den 7 timer og 18 kilometer lange udflugt følte jeg mig næsten som Robinson Crusoe og mødte kun et par andre turister ude ved fyret. Vil man traske hele øen rundt fra campingpladsen skal man medbringe proviant og især masser af vand, da turen så er på ikke mindre end 22 kilometer.

Aftenhygge med fjæsinger

Hver dag fik jeg trasket mange kilometer rundt på den fængslende smukke ø. Efter aftensmad i hytten gik turen et par aften op til havnens nordlige mole. Jens havde nemlig fortalt, at man her kunne være heldig at rende ind i torsk, som jeg nu ikke fik nogle af – men der, hvor

molen startede og cirka hundrede meter østpå fangede jeg iført badesko mange af de smukke, men giftige fjæsinger. Faktisk stod fiskene nærmest rundt om mig på knædybt vand og huggede livligt på små 12 grams blink. På forhånd havde jeg medtaget et par langkæbede tænger – en til at holde fiskene fast med i kæften og den anden til at vrikke krogen løs med. Alligevel sprællede fiskene så hidsigt, at det nær var gået galt et par gange. Så næste gang vil jeg medbringe en grilltang til at holde fjæsingerne bedre fast ved afkrogningen. Desuden er der nu investeret i et par dyrere og kraftigere badesko - men måske vil jeg også helgardere mig med et par solide sikkerhedssko fundet hos Aldi!

De fleste af fjæsingerne var af mindre størrelse, men hvor har de da nogle smukke farver – og Jens røbede, at han holder meget af at friturestege dem og at de er meget velsmagende. Erhvervsfiskerne sælger dem til Frankrig, hvor der er meget eftertragtede spisefisk.

Er uheldet ude

Fjæsingens meget potente gift findes i de to pigge forrest i rygfinnen og i gællelåget. Også stikket fra en død fjæsing kan være giftigt og medføre kraftige smerter, hævelse og misfarvning. Smerterne kan stråle ud i hele armen eller benet, og man kan opleve hovedpine. Skulle man være uheldig gælder følgende:

- Hold den kropsdel, der er stukket, i så varmt vand som muligt (40-45 grader) i en time. Giften ødelægges ved 40 grader.
- Efter behandling i 20-45 minutter vil både hævelsen og smerten som regel være blevet mindre, ifølge sundhed.dk og Regionssygehuset i Randers.

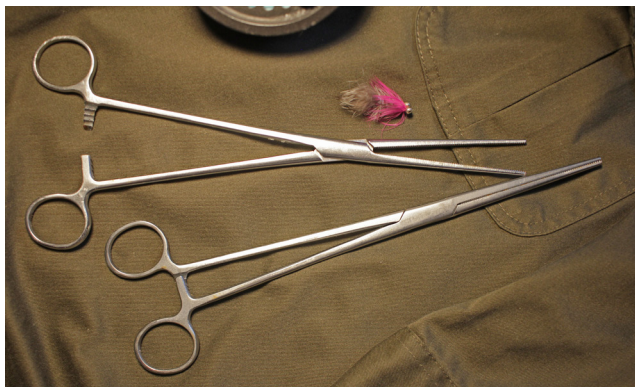
- Fjern eventuelle rester af piggen og vask med sæbe.
- Tag eventuelt smertestillende håndkøbsmedicin og en anti-histamintablet.
- Sørg for, at du har en dækkende stivkrampevaccination.
- Søg læge eller ring til Giftlinjen, hvis symptomerne fortsætter eller er meget udtalte – eller der opstår tegn på infektion. (Kilde: Regionssygehuset Randers)

Masser af smuk natur

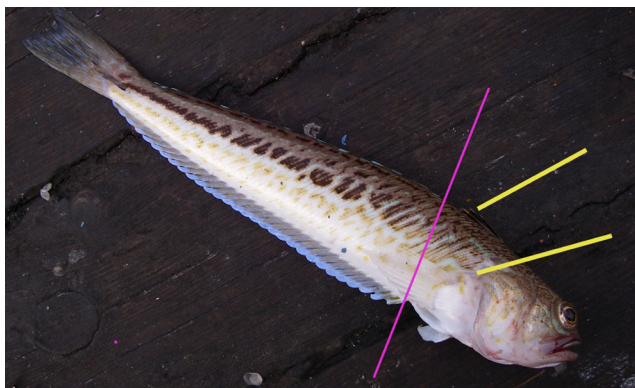
Det meste af Anholt består af den privat-ejede ørken. Kun den omkring halvanden kilometer vestlige del af øen består af bakker og skov, der gemmer en del sommerhuse. Man kan følge nogle fine stier igennem landskabet fra Anholt By

og op til det militære radaranlæg oven for campingpladsen. Nord for campingpladsen findes en fredet strandeng med begrænset adgang på grund af fuglelivet.

Om vinteren bor der omkring 140 mennesker på øen. De fleste af disse i den lille Anholt by med egen kirke, skole og politi samt en kro. I Anholt by er desuden et mindesmærke, Fort York, for et slag i året 1811 under Napoleonskrigene. Da forsøgte danskerne at smide englænderne ud fra deres vigtige bastion på Anholt. Den engelske kommandant var dog blev advaret, så der ventede det danske angreb en varm modtagelse ved ankomsten, hvor omkring 40 danske soldater mistede livet.

Med et par langkæbede tænger kan man så nogenlunde sikkert afkroge fjæsingerne.

Her ses hvor fjæsingens gift-pigge sidder. Efter et forsvarligt slag i hovedet skæres hovedet og kroppen for strengen.

INFO OG TIPS

Anholt Færg

Man bør bestille færgbilletter i god tid i forvejen. Læs meget mere om afgangstider, priser med mere på: anholtfergen.dk

Anholt Camping

Tlf. 86 31 91 00 | Booking af hytter og campingvogne starter den 2. januar kl. 9.00.

Anholt Vandrehjem, Casablanca Hostel

Gennem Landet 82b, Anholt Havn | Tlf. 40 68 90 71 | info@casablancaanholt.dk

Anholt Bed og Breakfast

Der findes flere af disse. Find dem på Google.

Kan man tage sin bil med til Anholt?

Ja, man kan godt tage sin bil med til Anholt, men da der kun er plads til max to biler på færgen, er pladserne ofte optaget eller i brug til transport af andre varer til Anholt.

Anholt Cykeludlejning

Nordstrandvej 167, 8592 Anholt | Tlf. 60 74 03 13

Der er få veje på Anholt og afstanden fra havnen til Anholt by er kun 3 km. Mange vælger derfor at leje en cykel, måske en el-cykel. Anholt er som skabt til at færdes til fods eller på cykel. I ørkenen og på stranden bør man kun færdes til fods, da undergrunden ikke er egnet til cykling. Brug venligst de afmærkede stier og veje på nedenstående kort til henholdsvis vandring og cykling.

Foto af ørkenen taget på vej ud til fyrtårnet. Man aner lige Sønderbakken 7 kilometer ude.

Halk Fiskegrej

Af Lars Østergaard Jensen

Lystfiskere af lidt mere bedaget fødselsårgang husker sikkert fiskegrej fra den danske firma Halk i Randers, der producerede fine fiskestænger og endegrej helt op til 1982.

Firmaet Halks grundlægger, Hans Carstens, stammede fra Haderslev, hvor han under 2. Verdenskrig arbejdede som filmoperatør i Kino Palæet. I sin fritid fiskede han blandt andet ude på kysterne ved Halk. På et tidspunkt begyndte han at fremstille blink og pirke til eget forbrug hjemme ved køkkenbordet. Men snart blev produktionen dog udviklet, da fiskevenner og sportsmagasiner begyndte at aftage hans fine kunstagn. Under krigen leverede Hans Carstens til lystfiskere og grossister i hele Jylland, hvorefter firmaet Pedersen Bach i

Aalborg tilbød ham job i virksomheden i 1954, hvorefter Carstens med familien flyttede til Aalborg. Her arbejdede han nu i fem år med udvikling og produktion af blink, spinner og stænger.

I 1958 grundlagde Hans Carstens sit eget firma i Randers »Halk pirke og

Halk stængerne var både smukke og af højeste kvalitet, På dette foto ses to glasfiberstænger og en ældre kyststang af splitcane.

blink«, der med tiden voksede til at blive et af de største danske produktionsvirksomheder indenfor fiskegrej, der først må dreje nøglen om i 1982.

Guldalderen i dansk grejproduktion

Produktionen var særdeles omfattende og i de bedste år fremstillede firmaet 10.000 fiskestænger og ca. 750.000 blink, spinner og pirke, der solgtes så langt borte som New Zealand, Aden,

Den klassiske danske kystpirk, Halk Export, har mange havørreder og endnu flere torsk på samvittigheden.

Irak og Nicaragua. Men hjemlandet, Skandinavien og Europa var dog de største aftagere.

Halk fremstillede først flue- og spinnestænger af splitcane, hvoraf der er registreret en serie på ni modeller. Senere omstillede man produktionen til stænger af glasfiber i en serie på 17 modeller, der både omfattede flue-, spinne- og havstænger. Produktionen af endegrej omfattede omkring 50 forskellige modeller i endnu flere størrelser og ægte.

Denne robuste, men faktisk lette 9 fod lange Halk kyststang monteret med et passende ældre ABU fastspolehjul bruger jeg stadig til lettere geddefiskeri.

Der var sikkert her ved Halk Hoved og andre nært beliggende pladser, at Hans Carstens fiskede, når han ikke betjente filmapparatet i biografen eller fremstillede fiskegrej derhjemme.

Projekt omkring Haderslev Dam og Fjord

af Erik Tveskov

Den 18. december 2023 sendte SEGES Innovation P/S en pressemeddelelse ud med titlen »I Haderslev bygger et stærkt team nu værktøjerne til at eliminere iltvind i danske fjorde«.

SEGES er ejet af en fond (Seges Innovation Fonden), som blandt andet Landbrug og Fødevarer (L&F) er en del af. L&F sidder i bestyrelsen for SEGES. Kort fortalt vil man (SEGES Innovation P/S, Haderslev Kommune og PROVAS) bruge statslige og kommunale midler til at undersøge, hvorfor Haderslev Dam og Fjord har det dårligt. Vi har fået en invitation til at deltage sammen med Danmarks Naturfredningsforening, så det gør vi selvfølgelig (selvom det kræver,

at vi holder fri fra arbejde og i øvrigt skal snakke engelsk i projektgruppen).

I de statslige vandplaner (der netop er blevet blåstemplet i en stor uvildig undersøgelse) kan man se, at reduktionskravet i forhold til fosfor (P) i dammen er minimum 2220 kg P/år. (P er det vigtigste næringsstof i forhold til dammen) og til fjorden er reduktionskravet for kvælstof (N) minimum 81,9 tons N/år.

Vi ved derfor godt, hvad målene er: Belastningen med næringsstoffer skal ned. Vi har kendt årsagen til problemerne siden slutningen af 80'erne. Vores fokus i projektet er derfor meget simpelt: Belastningen til fjord og dam skal ned, og vi er trætte af den ene undersøgelse

efter den anden. Vi ønsker handling og vi vil opfordre kraftigt til, at der bliver regnet på den mest omkostningseffektive reduktion af tilførslen af næringsstoffer. Står det til os, skal alle tilløb til dam og fjord gennemgås til fods og lavthængende frugter i form af f.eks. manglende lovpligtige bræmmer langs vandløbene skal høstes først. Vi er dødtrætte af at se dammen blive grøn som maling i sommerhalvåret og at se fiskene vende bugen i vejret i fjorden år efter år.

Et af vores medlemmer har anbefalet at lytte til DR's program genstart: <https://www.dr.dk/lyd/special-radio/genstart/genstart-2023/genstart-gyllens-kvaelertag-11802350473>

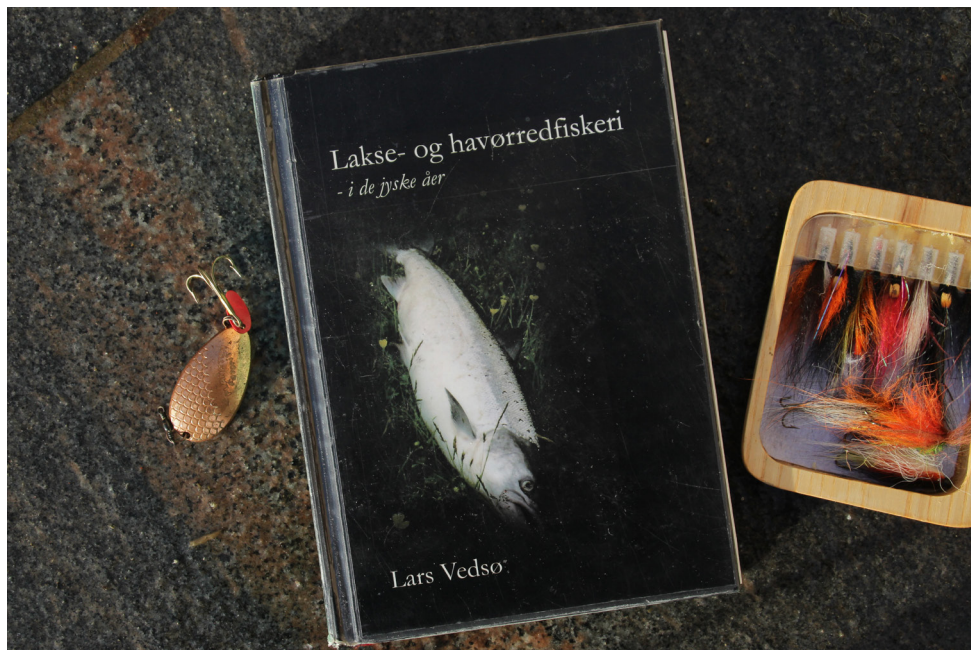

*Flads Å i fineste vinterskrud en stille dag, hvor den eneste lyd i ådalen var vandets brusen hen over laksens gydebanks og gennem svingene.
Foto: Lars Østergaard Jensen.*

Bog anmeldelse

Af Lars Østergaard Jensen

Med venlig tilladelse af forfatteren Lars Vedsø bringes her hele tre fortællinger fra hans roste bog »Lakse- og havørredfiskeri – i de jyske åer«, der udkom på eget forlag Redtag i 2012. Over bogens næsten 450 sider skriver forfatteren om spændende fights med store fisk, tænksomme essays om løst og fast, fluemønstre og sjove fortællinger derude fra. I alt rummer bogen ikke færre end 196 tekster, så der venter mange timers læsning og underholdning om hændelser og oplevelser langs Skjern Å, Varde Å, Karup Å og Gudenåen plus det løse. Det må i denne forbindelse nævnes, at Lars Vedsø ikke blot er en dygtig fortæller og stangsvinger, men at han også er miljøpolitisk aktiv som formand for Foreningen til nedlæggelse af Tange Sø.

Desværre er første oplag af bogen udsolgt fra forfatterens eget forlag, men et andet oplag vil muligvis blive genoptrykt, fortæller Lars Vedsø. Indtil det måske/forhåbentlig sker, kan man dog bestille bogen hjem fra biblioteket eller måske være heldig at finde et brugt eksemplar på internettet.

Døde laks

Varde Å

Siden barnsben har Varde Å for mig været indbegrebet af de jyske laksestrømme og forår, sommer og efterår er støvlerne trådt tynde langs bredden af det brune åløb – hver gang med en stadig forøget bagage af glimt på nethinden – om fisk og fiskere, dugvædedampende morgenstemninger og kuldslæde afte-

ner langs åen, men også med andre – mindre spektakulære momenter...

Sagen var, at jeg – som lille fisker in spe – på et tidspunkt havde fanget det, der bedst kan sammenlignes med Varde Å's svar på Loch Ness uhyret. En ål af så betragtelige dimensioner, at jeg med det samme måtte stavre den ene kilometer tilbage til Gjellerupvej for at fremvise sensationen og – som beregnet – modtage den dertil svarende hyldest fra familiens øvrige medlemmer. Krabaten har vel sagtens kunne holde de 2 pund. Nå, den store ål blev rensset og lagt i køleskab til dagen efter, hvor alle nu var samlet til en større frokost.

Den lidt uhæmmede lovprisning af bedriften, som jeg givet selv havde stimuleret, havde banet vej for en massiv samling af åbenlyst forventningsfulde øjne og bevæbnet med knive og gaffler, gjorde de sig nu parate. De første mundfulde kom indenbords! I næsten samme sekund stod skuffelsen så intens, at den nærmest var til at skære i, da det øjeblikkeligt viste sig, at ålen i smag mest af alt mindede om et stykke klægt mudder fra Varde Å.

Det var ikke bare en smule trist for den gode frokost, men også for glan-

sen på den glorie, jeg havde haft siden gårdsdagens triumftog – den blegnede umanerligt hurtigt. »Det smager jo af lort...«, var en af de mere overbærende kommentarer, efter ålen var spyttet ud igen. Slet ikke point nok til en status som storfanger. Jeg synes, jeg måtte gøre noget og mumlede et eller andet om, at jeg faktisk ikke kunne smage, der skulle være noget galt med netop denne ål og fik sunket et par mundfulde, inden jeg meddelte selskabet, at nu var jeg også fyldt til bristepunktet. Lidt fanger stolthed var der vel tilbage.

Et par timer efter gik jeg op til byen i et ærinde og sandt at sige med rumlende mave og – for nu at sige det som det faktisk var – jeg sked i bukserne lige ud for Osteklokken i Smedegade. Det følte ikke godt, og slet ikke for én der kort forinden var blevet hyldet som familiens storfanger. Gode råd var dyre. Jeg kunne selvsagt ikke komme hjem i den tilstand, og hvad med turen tilbage ned gennem byen? Jeg tænkte desperat på en løsning, og besluttede mig så for, efter en ultrakort overvejelse, at sige jeg havde »himmurider« hvis nogen skulle spørge til den specielle gakkede gangart, der uvægerligt følger med at have

skidt i bukserne. På det tidspunkt vidste jeg ikke helt, hvad »himmurider« egentlig betød, bortset fra at det vistnok drejede som om et eller andet ubehageligt i de nederste regioner. Men ordet faldt godt og mundret med et vist skær af troværdighed:

»Ja, tak fordi De spørger, men jeg går altså ikke så godt på grund af mine himmurider«. Det måtte være mantraet. Med brede skrævende skridt, der sagtens kunne fortjene optagelse i Monty Pythons ministerium for gakkede gangarter, vendte jeg om fra Vesterdals butik i Smedegade, og nåede på forunderlig vis ned til broen over Varde Å, heldigvis uden at nogen spurgte til »himmurider«. Hurtigt kom jeg ned ad betontrappen, og gemte mig bag de store skræppeblade, og var dermed uden for synsvidde af det publikum, jeg på en eller anden måde følte ville have en ustyrlig interesse i, hvad det nu var der foregik i det dunkle. Bukserne blev krænget af og de inderste intime beklædningsdele blev, sammen med de nødvendige skræppeblade, sat på en sejltur ned ad strømmen. Tronende kom i første geled et par underbukser og derefter en lang lige række af skræppeblade, der var som klinet til kølvandet. En stolt flåde var det...! Ingen spurgte siden til de manglende beklædningsgenstande, »himmurider« – eller i øvrigt, for den sags skyld, til ålen.

Kort tid efter var der en større sag om forurening af Ho bugt, og hver gang der siden hen er sket sældød og andre ubehagelige ting i Vadehavet, er mine tanker gået tilbage til den ål, der *kunne* være blevet en af de helt store fiskebedrifter, men endte som en sag af langt mere beskidne dimensioner...

Når den historie netop kommer op nu, er det jo ikke fordi den egentlig er særligt flatterende, men mere fordi jeg igen

blev mindet om den, da jeg så en sommerlaks på vel 12-14 pund liggende død ved en lille tot siv. Det sker jo undertiden man finder laks og havørreder liggende døde langs bredden, men hvorfor bukker de under? Indimellem er svaret indlysende, som hvis man for eksempel ser dem skambidt af oddere eller med dybe sår efter grødeslåningsmaskinerne. Andre gange er det mere svært at svare på, hvorfor fisk dør *før* gydningen, og hvor mange opgangsfisk der egentlig er tale om.

Ved Varde Å er der lavet videnskabelige undersøgelser over dødeligheden blandt laks og havørreder, og det ser ud som om, der er tale om en uheldig kombination af 2 faktorer. For det første opvarmes åen i sommerperioden, og da Varde Å er rimelig lavvandet kommer man i sommermånederne op på temperaturer, der kan være dødelige for fiskene det vil sige over de 20 grader. For det andet kunne det køligere, iltrige vand længere oppe i åen sikre fiskenes overlevelse, men på grund af Karlsgårdeværkets dårligt fungerende fisketrappe bliver en del af laksene stående på de varme åstræk nedenfor. Denne kombination af faktorer gør, at Varde Å faktisk kan fiske meget dårligt i sommerperioden, mens forårs- og efterårsfiskeriet kan være helt suverænt godt i forhold til andre danske lakseåer.

En helt naturlig forklaring på den døde laks jeg nu havde smidt op på bredden og en forklaring, der altså heldigvis ikke omhandlede en langtidsvirkende forurening, som jeg muligvis havde lod og del i....

Storhavørred

Karup Å

Det tiltagende lys fortalte, at nat så småt var ved at glide ind i dag, da det første

kast blev lagt ud i *Sumphøllet*. Line blev strippet af hjulet og forlængedes vel 12-15 meter – som regel nok til at være uden for en eventuel havørreds synsvidde. Forsigtige skridt nedstrøms efterfulgtes af dugdråbekaskader fra sivenes nattunge vanddragt mens en pelset mosegris – ikke overdrevent skræmt – forlod sit spisekammer i sivfadburet og lydløst lod sig glide ud i åvandet. Over engen fangede øjet nu, næsten samtidigt, den gryende dags første vingede jæger – vibrerende, spejdende efter det bytte, der ikke skulle opleve morgenen blive til dag. Vi var langsomt ved at vågne...

Da nataens blåsorte farve efterhånden helt var afløst af morgenens og klokken hen ad fem, nærmede jeg mig *Det Håbløse Høl*. Den havørred jeg et par dage forinden havde rejst to gange fik nu en stærkere plads i bevidstheden. Kastene blev mere præcise, mere intense, mere målrettede. Stående cirka tolv-femten meter ovenfor havørredens formodede standplads fyldtes hele bevidstheden alene af denne imaginære fisk og kastene landede med millimeters nøjagtighed under den lyngbesatte brink på modsatte side. Spændingen sitrede nu for alvor gennem hele kroppen.

Jeg tager et enkelt skridt mere. Læg-

ger bagkastet og accelererer langsomt med et enkelttræk. Slipper linen og med et næsten uhørligt plask bryder rørfluen vandfladen lige foran grødebusken ved indgangen til svinget og påbegynder sit drev tværs over åen efterladende en smal, men meget provokerende kølstribbe. Indenfor 3-4 sekunder vil det vise sig om havørreden fra i forgårs stadig regerer i høllet.

Ventetiden bliver ikke lang! En ultrakort og meget høj trykbølge skyder op bag fluen, accelererer kraftigt og i et lynsnart ryk kaster den sig med uforfalsket vildskab over fremmedelementet, der er trængt ind i det før så uforstyrrede domæne. Havørredens overraskelse efter hugget er tydeligvis lige så stor som hidsigheden forinden, og i de næste 5 sekunder slås vandfladen eftertrykkeligt i tusinder af bittesmå krystaller, hvorefter den forsvinder i høllets beskyttende mørke. De tunge rusk i Hardy'en fortæller, at der er kræfter nok til en lang duel denne tidlige sommermorgen.

Endnu nogle tunge rusk følger og en tur over til modsatte side markerer optakten til endnu en acceleration, hvor stangspidsen brat svirpes ned, da den store havørred kaster sig ud af vandet. Øjet når kun halvvejs at fiksere den sammenbøjede stålblanke krop der nu, indhyllt i myriader af vanddråber, hænger omkring ½ meter over vandfladen, inden tyngdekraften ubønhørligt igen tvinger den ned, og strømmen langsomt gør sit til at udviske nedslagets frakturer. Linen skærer en skarp vinkel ned i det mørke og dybe høl – havørreden sidder mirakuløst nok stadig solidt forankret. Med sin fulde styrke trækker den efter behag line af spolen. Bevæger sig vel 5 meter op ad åen. Går derefter lidt tilbage. Trækker en smule over til modsatte bred, indtil den sluttelig ender dybt nede

under en grødebush tæt ved brinken. Sunder sig lidt og bliver stående sådan; åbenbart til sinds foreløbig at blive hvor den er.

Efter et par minutter lægger jeg et siddepres og ganske, ganske langsomt, centimeter for centimeter kommer den nærmere mod det begyndende morgenslys. Forfanget glider indenfor topøjet og rørfluekroppen bliver synlig, da endelig havørreden som det sidste lader sig se stående vel 20-30 centimeter under overfladen. Ryggen er bred og mørk og flankerne glimter. Forsigtigt bliver nettet foldet ud og med et ekstra pres glider den store krop halvt inden for netrammen inden den beslutter sig for at forestillingen langt fra er forbi. Med et solidt og kraftfuld slag glider den ud i strømmen og trækker i et hurtigt rush linen ud, indtil den igen står midt i høllet. Anden akt kan begynde.

Vi står sådan en rum tid, hvor vi hver især vogter på det næste træk. Lægger jeg pres på den, vinder den sekunderne efter de selvsamme centimeter tilbage indtil den atter står, hvor den har bestemt sig for at stå. Evigheder kan ikke tælles, men efter det der føles som en sådan, beslutter den sig meget pludseligt og uden varsel for at forlade pladsen og søger nu hurtigt nedstrøms. Linen pisker ud af topøjet, og jeg følger med, så godt jeg formår, indtil græssets morgendug sender mig liggende på ryggen. »Aldrig løs line til en havørred«, synger det i hver nervefiber, så i samme splitsekund jeg bliver sendt til tælling, hæves stangspidsen på forunderlig vis, og uvist hvordan kommer jeg på højkant, næsten lige så rapt som jeg er sendt ned. Havørreden stopper op, som vil den sikre sig at duellanten nu også er med. Det er jeg! Hver eneste nervefiber er spændt til bristepunktet! På det lidt lavere vand

kan jeg se den stå lige over sandbunden med kroppen arbejdende i langsomme graciøse bevægelser, mens en grødedusk ret ved siden af nærmest svajer i takt med den store blankfisk.

Der går ikke lang tid inden den atter tager farten. Forbi elletræet på modsatte side og videre ned i det næste sving, hvor den nu stiller sig tæt under egen bred. Jeg er på højde med den og ser mit snit til at presse den en smule. Presser den endnu mere og nok en gang når havørreden halvvejs inden for netmaskerne, inden den store krop igen dovent glider ud, og i et nyt vildt ryk fortsætter sin tur nedover. Det lige stræk ned til Gallehøj er vel 100 meter langt, og efter de første 50 stiller den sig igen under egen bred. Medstrøms må den arbejde betydeligt hårdere og den kostbare iltning af blodet er nu mere anstrengt. Affaldsstofferne har for alvor hobet sig op i blodbanerne, og det er tydeligt, at den er ved at være træt. Den må nu kæmpe ekstra meget for at bevare balancen, og i et enkelt øjeblik kan jeg se den lægger sig halvt på siden tæt nede ved bunden. Sekundet efter genvinder den imidlertid sin fulde kontrol og fortsætter så uanfægtet sit ridt ned mod Gallehøj stykket.

Det næste sving i åen bliver rundet uden ophold og først efter yderligere 50 meter beslutter jeg mig for at afgøre duellen her, hvor der er et stykke frit vand uden generende grøde. Nu må det må briste eller bære. Jeg kan mærke, jeg også er ved at syre til! Med udøvelsen af alt det pres, jeg overhovedet tør lægge på den trætte havørred, lykkes det mig at få den manøvreret fra strømmen ind i smult vande. Den har lagt sig på siden dybt nede, og uendeligt langsomt får jeg presset den op gennem vandlagene og lægger for tredje og sidste gang netma-

skerne om den blanke krop. Trækker til! Et tørt og højlydt smæld! Skaftet på fangstnettet brækker, og net og havørred befinder sig nu i åvandet ret ud for mig. Med gudernes hjælp – ingen andres – får jeg med de sidste energiudladninger kastet begge dele op på den sivbeklædte og mudrede åbred – kampen er endegyldigt forbi!

Den endte sit liv på den nu solbeskinne sandbanke ret ovenfor – tre kvarter efter vi mødtes for alvor. I lang tid lå vi ved siden af hinanden, mens solens tiltagende magt fik den sidste dug til at forsvinde fra sivene. Morgenen var blevet til dag for den ene af os.

Erfaringer og videnskab...

Gudenåen

Mærkeligt! Pludselig som jeg går på strækket ved »Stenene« ser jeg nede i svinget **et hoved** langsomt dukke op ude midt i åløbet. Den stirrer først intetst fremefter, drejer så hovedet lidt fra den ene til den anden side for ligesom at sikre sig, at den ikke er gået galt i byen – en fornemmelse jeg helt kan identificere mig med. Indimellem kræver hjernevindingerne lige en ekstra snurretur for at finde ud af, hvad det er for noget synssansen har sendt videre til databe-

handlingsafdelingen. Specielt når der ikke findes erfaringsdata til at tolke informationen. Det her var helt sikkert en af de situationer! Men jo! Den er god nok! Det er faktisk en spættet sæl, der stikker hovedet op af Gudenåen og nu ser sig undersøgende omkring. Kort efter dykkede den ned igen og lod mig blive stående tilbage på engen, mens hjernen laver anden kørsel for at overbevise bevidstheden om fejl i læsningen. Men resultatet blev det samme – det var en spættet sæl, jeg lige har set omkring 30 kilometer fra Randers fjord, hvor den rettelig burde være.

Der er ingen tvivl om, at sæler kan tolde hårdt på lakse- og havørredbestandene. Fiskene jages tæt på kysterne, i fjorde og flodmundinger og sommetider følger sælerne altså med helt op i åen. Og det eneste der vel kan forklare hvorfor denne sæl befandt sig omkring Bjerringbro, er formentlig, at sælen har fulgt en flok opgangsfisk. Der er heller ikke tvivl om, at der hvor sælen befandt sig, vil chancen for at få laks eller havørred være minimal. Fiskene bliver simpelthen skrækslagne ved den mindste lugt af sæl.

Kun få mennesker vil vel også påstå at der skulle være tale om en fejllæsning

– »common sense« eller »fornuften« redder os heldigvis, men sådan har det ikke altid været. På Izaak Walton's tid i 1600-tallet var »videnskaben« for alvor ved at komme i vælten, med nogle interessante resultater til følge. Man observerede for eksempel, at forekomsten af gedder ofte var tæt forbundet med sivbevoksninger og sluttede derfra, at gedder opstod af vandaks. Og da man opdagede at ål ofte holdt til nær bunden, tilsagde den videnskabelige logik, at ål blev til af bundens mudder. Kunst og videnskab er begge måder at erkende verden på, men de smelter sjældent sammen i dag. Det gjorde de i 1600-tallet:

*Vor Herre vilde ikke bare give
de skabte væsner evnen til at føde,
men nogle holder deres slægt i live
på anden vis. De fødes af det døde!
Det er en sælsom ting, som vi må sande:
af is og sne og af de kolde vande
avles en salamander: derfor slukker
den hver en ild, der om dens krop sig
lukker.*

*Og omvendt: af en ildovns luer
springer fluen pyrausta, født med flammevinger
Den kan kun leve i det element,
hvor alle andre liv så snart er endt!*

*Tit ser Bootes i de kolde lande
gæslinger ruges ud af træer, hvis løv,
så snart det falder ned i flodens vande,
straks bli'r til fugle, sprunget som af støv!
Således avles bramgæs af et vrage
– et højst mærkværdigt levnedsløb forvist:
først et grønt træ; så rådnet op en dag;
og så en svamp; en svømmefugl tilsidst.*

Digtet fra »The Compleat Angler« er en smuk og poetisk skabelsesberetning, og selvom slutningerne er helt og aldeles forkerte, var Walton dog i godt selskab. En anerkendt samtidig hollandsk videnskabsmand mente i sit mikroskop at kunne se små mennesker i sædceller, der så bare skulle udvikle sig, og ifølge datidens skarpeste hjerner blev for eksempel mus skabt af brødkrummer. Mellemløbet gjorde man ikke så meget ud af! Man observerede nogle fakta og sluttede sig så til resten ved hjælp af fantasi, religion eller hvad der nu var ved hånden!

For 400 år siden var det videnskab. I dag kalder vi det overtro eller metafysik eller blot slet og ret nonsens.

Hvordan hænger »ting« sammen, og hvorfor hænger de sammen som de gør, har selvfølgelig alle dage optaget os, og svarene nærmer sig nok mere og mere »sandheden«. I dag står vi selvfølgelig med en noget anderledes forståelse for naturens fænomener end i 1600-tallet, bl.a. fordi man udviklede videnskabelige metoder til at verificere eller, i det mindste, sandsynliggøre ikke-falsificerede påstande. Det har dog ikke afholdt videnskabsmænd i den nuværende generation fra at fremsætte påstande om polyvand – en slags fjerde egenskab ved vand ved siden af den flydende form, vanddamp og den hårde form - is. Efter denne teori forestillede man sig, at verdenshavene og vores år faktisk kunne blive til gelé! Løsningen af problemet med den kolde fusion og dermed løsningen på verdens energiproblemer hører også med til en af vor tids mere spektakulære videnskabelige fejltagelser. Så selvom vi véd mere og mere er der rigelig plads til alle! Men det paradoksale er så, at jo mere vi véd, jo flere ting opdager vi, at vi ikke véd, så i en vis forstand

er vores virkelighedsoplevelse meget anderledes end i 1600-tallet, hvor man som regel kunne forklare det meste ved hjælp af religion, »tegn«, »tydninger«, trolddom o.l. Alexander Pope's lille let ironiske sentens angiver, hvornår syndefaldet satte ind:

Nature and Nature's laws lay hid in night,
God said 'Let Newton be' and all was light.

Da så Heisenbergs usikkerhedsrelationer, Bohrs kvantemekanik og Einsteins relativitetsteori begyndte at røkke ved den Newtonske virkelighedsforståelse på det atomare plan, forfattede Sir John Squire denne replik:

»Twas not to last, for Devil howling Ho,
Let Einstein be!' restored the status quo«.

Altså »back to basics« med hensyn til at forstå, hvad (kvante)virkelighed i virkeligheden er. Siden har fremskridtene inden for bioteknologi, nano- og materialevidenskab, fiberteknologi og ikke mindst bio- og genteknologi været med til – uden forbehold – at grave dybere og dybere ned mod »virkelighedens« mest elementære byggesten – indtil videre defineret ved gluoner og kvarker.

Videnskabsmænd og forfattere som Izaak Walton havde i det 16. århundrede præcis den samme trang til at forstå verden, som vi har i dag men med et lidt andet perspektiv: »Jeg kunne fortælle mere om dette, men det kunde tage sig ud som nyfikenhed eller det, som værre er, og derfor lader jeg være«, siger Izaak Walton et sted. Jeg holder meget af netop denne sætning! Kunne man forestille sig at videnskaben af i dag havde sam-

me holdning? At man faktisk kan være for nyfiken? Nej, det er ret utænkeligt! Alt hvad der overhovedet kan tænkes inden for videnskaben vil med tiden også blive gjort til virkelighed, hvis tanken overhovedet lader sig realisere. Uanset erkendte eller potentielle konsekvenser. Der eksisterer simpelthen ingen reelle bånd på nyfikenheden i det 21. århundredes videnskab! Med de uundgåelige følger, når vi i fremtiden både ser helt nyt og helt identisk liv opstå!

Maleren Asger Jorn sagde på et tidspunkt, frit citeret: »Hvis en æstetiker ser et skilt hvorpå der står 'Isen er usikker' kan man være sikker på han vil undersøge om det passer. Men han vil også gå endnu videre. Han vil undersøge hvad det vil sige – hvordan det føles – at isen er usikker«. Måske er videnskaben af i dag og i morgen langt mere præget af æstetik end etik? Måske er videnskaben i dag drevet af rene økonomiske overvejelser, frem for oplevelsen af den fantastiske rejse efter ny viden? Måske er videnskabens idealer slet ikke så ideelle, når det kommer til stykket? Og nyfikenhed – nej, det ord indgår slet ikke i videnskabens værdigrundlag!

Sommetider skal der vel være plads til sælsomme tanker på en septemberdag langs Gudenåen...

Bog anmeldelse

Af Lars Østergaard Jensen

Støren med sine banemænd. Fra venstre Laurits Lauritsen, Kvak Mølle og i midten Oluf de Bang, Haraldskær Gods. Den tredje person er ukendt.

Beretningen om den spændende fangst af den russiske stør af Egon Klærke Christensen med tegninger af Kaj Storgaard og mange tegninger og gamle fotos. Udgivet af HH grafisk tegnestue i 1982.

I årene op til midten af 1800-tallet fangede erhvervsfiskerne stadig mange stør i Elben, der blev solgt på fiskemarkedet i Hamborg. Men også i mange danske vandløb trak de store fisk fra havet op i vandløb for at gyde som for eksempel Gudenåen, Karup Å, Ribe Å, Sneum Å, Kongeåen og andre. Det sidste kendte eksemplar på 54 kilo blev fanget i 1945 i Varde Å.

Men den nok mest kendte fangede er

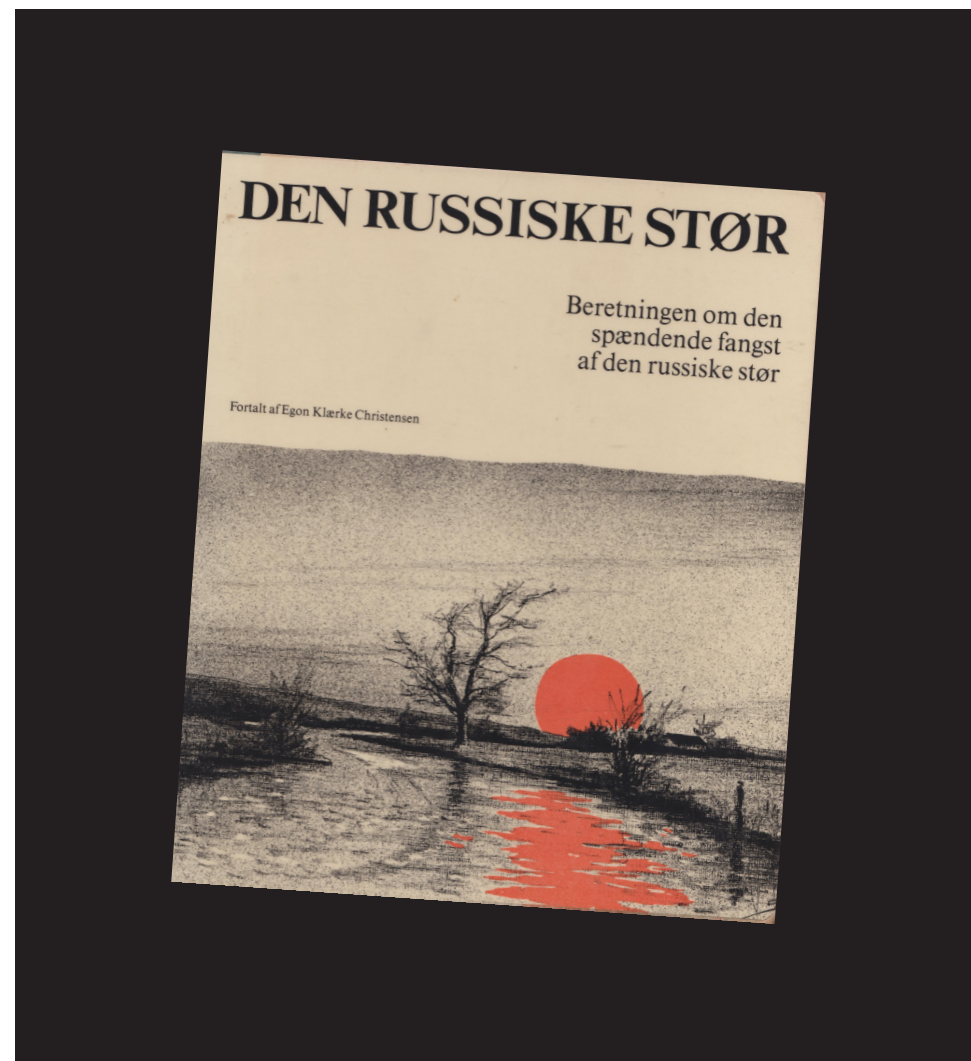
nok den såkaldte Russiske Stør fra 1911 i Vejle Å. Den 80 kilo tunge og 193 lange fisk blev nemlig fotograferet og historien om fangsten udkom som en lille bog i 1982 af HH Grafisk Tegnestue i Vejle. Her beskriver forfatteren, Egon Klærke Christensen også fiskens færd ude fra munden i fjorden, op igennem haven og byen, som den så ud dengang og videre op til Haraldskær, hvor støren under stor dramatik blev fanget eller nærmest nedkæmpet. I dag vil man nok sætte et spørgsmålstegn til, om det nu også drejede sig om en russisk stør – men lad det nu ligge.

I bogens forord fortæller skriver Egon Klærke Christensen, at denne lille beretning blev til i samarbejde med Aase

Hornum, Thorkild Hansen og fotografen Egon Andersen efter flere besøg hos den lune jyde, tidligere hønseriejer Peter Knudsen (født 1902) i Smal Vork. Peter Knudsen var en af pionerne indenfor sportsfiskerforeningerne ved Vejle Å, idet han var med til at starte Egtved Sportsfiskerforening. I sin barndom var han hyrdedreng på Haraldskær Gods, hvor moderen var ansat som malkepige og faderen som fodermester. I septem-

ber 1911 var den da 9-årige Peter med til at fange den største fisk, der nogensinde er fanget i Vejle Å, nemlig den russiske stør på 160 pund!

Bogen på 34 sider med mange tegninger og autentiske gamle sort hvide fotos er for længst udsolgt, men der findes stadig nogle eksemplarer på landets biblioteker, som kan bestilles hjem fra ens lokale bibliotek.

Metaldetektorer ved svenske fiskekonkurrencer

Af Lars Østergaard Jensen

Hvert år arrangerer mange danske fiskeforeninger en lang række konkurrencer, hvor vinderne udover æren også kan vinde fiskegrej og pengepræmier.

Overskuddet fra konkurrencerne går til foreningernes arbejde med for f.eks. udsætninger, miljøarbejde og andre foreningsaktiviteter. Desuden kan omtalen i medierne før og efter konkurrencen være med til at tiltrække nye medlemmer.

Nogle enkelte lystfiskere synes af principielle grunde ikke om at deltage, men langt de fleste bakker sikkert op om konkurrencerne, som et festligt og nyttigt indslag i foreningslivet – men, det er vist ikke nogen stor hemmelighed, at udsigten til kostbare præmier kan friste svage sjæle til at snyde. Den slags kan man næsten hvert år læse eksempler om i pressen, men desværre går mange snydepelse sikkert under radaren, da det kan være mere end svært for arrangørerne at opdage og afsløre snydet.

Papirclips afsløret i aborremaver

I Sverige har isfiskekonkurrencer (pimpeltävlingar) altid været uhyre populære og tiltrækker ved større arrangementer hundrede og tilmed tusinder af deltagere. Fiskeriet retter sig efter aborrer. Og vinderen er den, som har trukket den samlede tungeste aborrefangst op gennem isens huller. (Da mange søer huser for mange og for små aborrer, tjener fiskekonkurrencerne tilligemed med at sikre en sundere bestand af større aborrer).

Men tilbage i 1983 opdagede arrangør-

erne af en isfiskekonkurrence i Svensk Sportsfiskerforbunds Stockholm Distrikt nærmest ved en tilfældighed, at nogen »havde forsøgt at snyde på vægten«. Efter konkurrencen afslutning beholdt arrangøren nemlig alle fiskene for at rense dem i forbindelse med en anden undersøgelse. Og så var det, at man fandt ikke mindre end 50 store papirclips, alle omhyggelig stoppet ned i maverne på 50 aborrer. Men da man ikke havde kontrolleret hver enkelt deltagers fangst – klarede fupmageren frisag.

En papirclip lyder ikke af meget, men sammenlagt i 50 aborrer kan vægten nemt være afgørende for placeringen på præmielisten. Så derfor begyndte man dengang at anvende metaldetektorer til at kontrollere hver enkelt deltagers fangst.

En ekstra kontrolforanstaltning også herhjemme?

Ved mange danske fiskekonkurrencer gælder, at ved indvejning af to lige tunge fisk, så vinder korteste med bedre konditionsfaktor, så der kan få gram ofte afgøre vinderfisk. Måske burde man tage idéen op med fremover at bruge en metaldetektor også ved danske fiskekonkurrencer.

Bruger du Facebook?

Så find Sønderjysk Sportsfisker Forening og følg os derinde for nyheder og meget andet

FISK PÅ KROGEN

FISKEGREJ TIL BILLIGE PENGE

fiskpaakrogen.dk

Torskens nedtur – hvad er der sket i den østlige Østersø?

af Anne Trap-Lind

For 30-40 år siden var øst-torsken op til en meter lang, trind og talrig – nu er den lille og mager og må ikke fiskes. Hvad er der sket? Det er DTU Aqua i gang med at undersøge, og øjnene er rettet mod iltsvind og leverorm.

Torsk i den østlige Østersø har det ualmindeligt dårligt. De er små og magre i forhold til, hvordan de så ud i 1980'erne og 1990'erne. De gyder ved historisk lille størrelse, og de fleste af de større torsk er stærkt belastede af leverorm. Samtidig er der færre af dem – så få at myndighederne for at hjælpe med at genoprette bestanden har forbudt målrettet fiskeri efter torsk i den østlige Østersø siden 2019.

Derfor er forskere fra DTU Aqua i samarbejde med kolleger fra Tyskland, Polen og Sverige, samt Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation

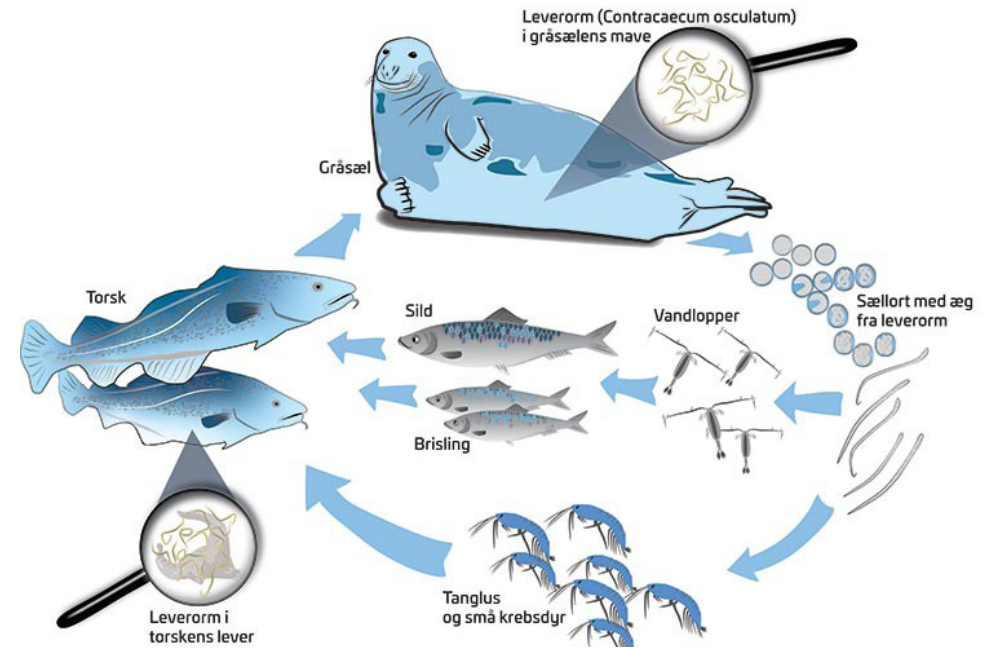
(DFPO), i gang med at kortlægge årsagerne, der har ført til den østlige Østersøtorsks nedtur i farvandet.

Leverorm – torskens nye udfordring

Gennem de senere år har torskene fået sværere og sværere ved at finde føde, viser tidligere studier. Det skyldes efter al sandsynlighed, at brisling, som er torskens foretrukne spise, er rykket længere øst og nordøst i Østersøen, samtidig med at iltsvindene ved havbunden er blevet forringet. Iltsvind gør, at flere af torskens bundlevende byttedyr er forsvundet.

De magre torsk, der kun får lidt at spise, har gennem de seneste 10-15 år fået endnu en udfordring at slås med: leverorm, med det latinske navn *Contra-caecum osculatum*.

I Østersøen er gråsæl hovedvært for

Leverorms livscyklus: De voksne orm lever i sælens mave. Her parrer de sig og hunnerne lægger deres æg. Æggene føres via sælens lort med ud i vandet. I vandet klækkes æggene og de små ormelarver som kommer ud bliver spist af vandlopper, tanglus og andre små krebsdyr. Småfisk som f.eks. brisling, sild, tobis og kutlinger æder herefter de inficerede krebsdyr. Når torskene så æder de inficerede småfisk og ormen kommer ned i torskens mave, så trænger ormen gennem mavesækken på torskene og vandrer ud i dens lever – deraf navnet 'torskens leverorm'. Sælen æder til slut de inficerede torsk og parasitten er tilbage i sin hovedvært og har fuldført sin livscyklus. Af Sune Riis Sørensen.

Torskene længdemåles og vejes før og efter forsøget og har individuelle elektroniske mærker, som gør det muligt at følge udviklingen i de enkelte fisk. Foto: Sune Riis Sørensen.

leverormen, og torskene får parasitten ved at spise inficerede byttedyr, f.eks. brisling – se tegning af leverormens livscyklus.

Seniorforsker Jane Behrens fra DTU Aqua leder de aktuelle undersøgelser og har sammen med sin gruppe tidligere undersøgt leverorm i forhold til torskens vækst. Forskerne har en klar formodning om, at torsk, der er meget belastede af leverorm, også vokser mindre.

Vokser mindre med leverorm

Det har dog været uklart, om bedre muligheder for føde ville kunne kompense-

re for den nedsatte vækst hos de torsk, som har mange leverorm.

I DTU Aquas fiskestald i Lyngby kan forskerne lave kontrollerede forsøg, hvor nogle parametre holdes konstante, mens man skruer på andre. Her er torskene med mange leverorm blevet tilbudt alverdens favoritmad, men de vokser alligevel ikke godt. En høj belastning med denne parasit gør, at de ikke kan omsætte maden.

De tidligere studier fra gruppen peger i samme retning – de viser, at mange leverorm ødelægger leverens væv. Dermed nedsættes organets funktion. Et

sygdomsbillede, som minder om det, man ser hos mennesker med leverkræft eller skrumpeliver.

En hidtil uset dårlig situation

I et andet unikt studie ledet af Jane Behrens kollega Margit Eero er forskerne for første gang gået tilbage og set på data siden begyndelsen af 40'erne. De historiske data viser tydeligt, at den østlige Østersøtorski i øjeblikket er i en hidtil uset dårlig situation, når man kigger på de mange biologiske parametre, som beskriver torskens sundhedstilstand.

Og det handler netop ikke kun om et ringe antal. De har også en historisk lille størrelse, når de gyder. Ja, generelt er de meget små og har en lille lever. Det er tilsammen tegn på, at torsken er meget presset.

De fede 80'ere

Går man 30-40 år tilbage, var der rigtig mange store og velnærede østlige Østersøtorski – det var de fede 80'ere for torsken.

Samtidig var der kun få tusinde gråsæler i farvandet. I årtierne før havde

der været intens jagt på sælerne, samt miljøforurening, der gjorde mange af hunsælerne sterile.

Men noget nyt og interessant fra det historiske studie er også, at torskene i den østlige Østersø faktisk var lige så tynde i 1940'erne og 1950'erne som i dag. Også deres lever var lille, hvilket stiller den dårligt. Leveren er nemlig torskens madpakke, hvor den kan trække energi fra i perioder, hvor der ikke er så meget føde, eller når den skal udvikle kønsorganer.

Desuden var torskene i 1940'erne og 1950'erne belastet med leverorm i omtrent samme omfang, som vi har set det gennem de seneste år.

Man mener, at der dengang var et sted mellem 30.000 og 40.000 gråsæler i Østersøen. Det vil sige et antal, som man kan sammenligne med det antal gråsæler, der er i Østersøen i dag.

Så på nogle punkter er den meget dårlige tilstand, vi ser hos den østlige Østersøtorski i dag, ikke unik!

Brisling – det tveæggede sværd

I den centrale og østlige Østersø er

En torski med mange leverorm, der ses sammenrullede på overfladen af leveren.
Foto: Marie Plambech Rybjerg

Torski i en af forsøgstankene. Bag dem de sensorer som måler ilt, temperatur og vandstand, samt en luftsten, som sørger for at vandet altid er veliltet. Foto: Sune Riis Sørensen.

brising et af torskens foretrukne byttedyr. Derfor får torsken en stor del af den energi, som den bruger til at vokse og til at blive kønsmoden med, fra brising.

Man ved også, at brising kan overføre leverorm til torsken, som gør, at torsken får sværere ved at vokse. Man kan derfor sige, at brisingen er et tveægget sværd for torsken – både mad og modstander.

Dog viser nye undersøgelser, at det umuligt kun kan være brising, som torsken får leverorm fra. En gruppe tyske, polske og danske forskere ledet af Jane Behrens, har nemlig undersøgt over 6000 brising fra seks områder i Østersøen for leverorm. Undersøgelserne viste, at forekomsten af leverorm i brising generelt ligger på under en halv procent. Og de få brisinger, der er inficeret, har ikke mange leverorm, kun en eller to per fisk.

Det tyder dermed alt på, at selvom torsken spiser forholdsvis mange brising, så kan alle dens leverorm ikke stamme fra den lille byttedyr. Efter al sandsynlighed får torsken også leverorm fra andre byttedyr.

Ikke over night

Når den østlige Østersøtorski i dag er lille og mager, er det ikke noget, der er sket over night. Op gennem 90'erne kunne man konstatere, at torsken voksede mindre og mindre og fik det ringere og ringere. Fiskeri målrettet efter de større fisk har efter al sandsynlighed været en af drivkræfterne bag den udvikling.

Men større og større områder med iltsvind har også været skidt for torsken. Noget, der er forårsaget dels af udledning af næringsstoffer, dels af færre inflows af iltrigt vand fra Kattegat-Skagerrak-området. Også klimaændringerne

med stigende havtemperaturer er skidt for torsken.

Jane Behrens har netop i samarbejde med Sveriges Lanbruksuniversitet (SLU) afsluttet forsøg, der skal undersøge, om man i fiskenes øresten kan se, om fiskene har været i iltfattigt vand eller ej. Torskene har gået i to tanke – en med veliltet vand og en med moderat iltsvind (55% iltmætning).

Lys i mørket

Iltsvind og leverorm gør altså livet svært for Østersøtorsken. Ifølge forskerne er det derfor tvivlsomt, om det er muligt at genoprette torskbestandene i den østlige Østersø til det historiske høje og sunde niveau, som 80'erne var det strålende eksempel på.

Dog tænder de et lys i mørket, når de skriver, at der har været tidligere lignende dårlige tider for torsken at se i de historiske data, som efterfølgende har forbedret sig.

Det tyder på, at det er muligt at genoprette bestanden – dog er udfordringen, at det står skidt til på alle parametre.

Ålandstorsken – kan Østersø-torsken lære af den?

Løfter man blikket fra den østlige Østersø og kigger 700 kilometer mod nord, finder man torsk, der har det lige så godt som torskene i den centrale og østlige Østersø i 80'erne.

Ålandstorsken, se billedet fra havnen til venstre, er meterlang og velnæret. Noget af det, der virkelig interesserer Jane Behrens er, hvordan der kan være sådanne torsk lige dér i Ålandshavet, der bare har det så godt – hvad skyldes det?

Umiddelbart har der her været et meget begrænset lokalt fiskeri, lyder forklaringen fra Jane Behrens. Fiskeriet bedri-

ves af forholdsvis få fiskere med mindre både, så der har ikke været et stort kommercielt fiskeritryk deroppe, som der gennem mange årtier har været på torskene i den centrale og østlige Østersø. I bagklogskabens lys tyder meget på, at forvaltningen har været for optimistisk i Østersøen, og selvom torsken var kæmpestor og sund i 80'erne, var den ikke robust nok til at klare fiskeritrykket.

Derudover er ilt- og temperaturforholdene og sikkert også mængden af føde også meget forskellig i de to områder, som hhv. den østlige Østersøtorske og Ålandstorsken lever i.

Til november bliver Jane Behrens endnu klogere på de to torskbestande. Her begynder anden del af forsknings-samarbejdet med SLU, hvor forskerne sammenligner de to torsk.

Planen er at indsamle lever fra både Ålandstorsk og østlige Østersøtorske og lave en sammenligning af, hvor mange leverorm de har. Samtidigt vil forskerne også se på, hvor meget væksthormon der er udtrykt i torskens hjerner, samt sammenligne deres øresten.

For torsken ved Åland er større og i bedre sundhedstilstand, og den lever i et område, hvor der ikke forekommer iltsvind og generelt er mange byttedyr.

Så det er forskernes håb, at de undersøgelser kan bruges til at styrke forståelsen for, hvor meget det betyder at være i god sundhedstilstand, når man inficeres med leverorm. Og hvor meget gode iltforhold betyder for fiskenes generelle sundhedstilstand og vækstpotentiale.

Torskeprojekterne er dels støttet økonomisk af BalticWaters, dels af Den Europæiske Hav- og Fiskerifond samt af Fiskeristyrelsen. Artiklen er også trykt i Fiskeritidende lørdag den 7. oktober 2023.

HALLMANN

SE BEDRE • LEV BEDRE

find flere butikker: www.optik-hallmann.com

SKRYDSTRUP EL-SERVICE

– strøm er vores styrke

V/ PETER TRAMM · FABRIKSVEJ 11 · 6500 VOJENS · TLF. 74 54 10 29

**Skrot din gamle bil
og få kontanter med hjem...**

Vi gi'r 3.500,-

Krogh's Autoophug

Udsigtsvejen 19 · 6510 Gram
Telefon 74 82 27 99 · www.kroghs-autoophug.dk

Sønderjysk
SportsfiskerForening

www.sydfisk.dk

HT AUTOCENTER ER BLEVET TIL OVE'S AUTO

Vi er flyttet i nye lokaler og har skiftet navn til Ove's Auto. Du vil stadig få den samme gode service og vi reparerer stadig alle biler, uanset mærke og årgang – også i garanti-perioden på helt nye biler.

Vi glæder os til at servicere dig og din bil i vores nye lokaler!

OVE'S AUTO APS

Ørderup Kirkevej 45 Tlf.: 74 83 23 23
6520 Toftlund www.oves-auto.dk

AutoPartner.dk

AutoPartner – For en sikkerheds skyld

DEADLINE
Lystfisker nr. 74
25. april 2024

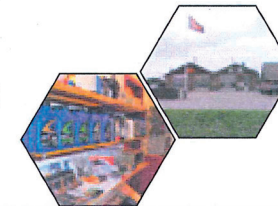
HT Autocenter

Dit Automester værksted og Antirustcenter i Sønderjylland

UNDERVOGNSBEHANDLING Vi tilbyder livslang garanti !

Se mere på:
www.arnumautomester.dk

AutoMester®

HT Autocenter
Stensbækvej 13A • Arnum • 6510 Gram
Tlf.: 74 82 65 00

SUND
ANTIRUST

Dyringkær Put & Take

Søen er åben fra 1. marts til 31. oktober

Medlemmer af
Sønderjysk
Sportsfiskerforening
50% på prisen!

Ribe Landevej 152 • 6100 Haderslev